

Δικαιώματα των γυναικών με αναπηρίες-Η κυπριακή πραγματικότητα

Τα δικαιώματα των γυναικών με αναπηρίες κωδικοποιούνται στις Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης).

Παρά την κύρωση από τη χώρα μας των πιο πάνω Διεθνών Συμβάσεων στις 27 Ιουλίου, 2011 και 7 Μαρτίου, 2017, αντίστοιχα, οι γυναίκες με αναπηρίες δεν απολαμβάνουν τα ανθρώπινα τους δικαιώματα και εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις και ανισότητες και γενικά να ζουν αποκλεισμένες από την κοινωνία και στο περιθώριο.

Το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών με αναπηρίες στην κοινότητα είναι ιδιαίτερα χαμηλό σε όλους τους τομείς της ζωής.

Ο αποκλεισμός αυτός παρουσιάζεται αρχής γενομένης από τα όργανα λήψης αποφάσεων των ίδιων των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες, όπου σε ορισμένες περιπτώσεις τα διοικητικά τους συμβούλια απαρτίζονται αποκλειστικά και μόνο από άντρες με αναπηρίες.

Η μειωμένη συμμετοχή των γυναικών με αναπηρίες επεκτείνεται και είναι ιδιαίτερα εμφανής στην εκπαίδευση (κυρίως στην ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση), στην εργασία και την απασχόληση, στη συμμετοχή τους στην πολιτική και δημόσια ζωή και την κοινότητα γενικότερα.

Η έλλειψη δομών, υπηρεσιών και η μη υλοποίηση κατάλληλων και αποτελεσματικών πολιτικών και μέτρων όπως αυτά υλοποιούνται στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής στη χώρα μας για γυναίκες με αναπηρίες που ζουν μόνες ή τις γυναίκες που έχουν παιδιά με αναπηρίες και ζουν μόνες, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες μεταφορών, φροντίδας και εποπτείας παιδιών, παροχή κινήτρων για απασχόληση ή ευκαιρίες συμμετοχής σε προγράμματα ενδυνάμωσης και επιμόρφωσης, ενισχύει ακόμα περισσότερο την απομόνωση και τον κοινωνικό τους αποκλεισμό.

Ιδιαίτερα τραγική είναι η κατάσταση των γυναικών με αναπηρίες όσον αφορά δικαιώματα που σχετίζονται με την οικογενειακή ζωή καθώς σημειώνονται διακρίσεις στα ζητήματα γάμου, οικογένειας, γονικής μέριμνας και σχέσεων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της γονιμότητας και της εξεύρεσης και υιοθέτησης οικογένειας.

Όσον αφορά δε τη σεξουαλική ζωή των γυναικών με αναπηρίες, η κατάσταση είναι ακόμα πιο δύσκολη λόγω κυρίως της έλλειψης ενημέρωσης και ορθής και κατάλληλης πληροφόρησης των κοριτσιών και των γυναικών με αναπηρίες. Η απουσία εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στη χώρα μας, εκθέτει συχνά τα κορίτσια και τις γυναίκες με αναπηρίες σε σοβαρούς κινδύνους, καθώς τις καθιστά περισσότερο ευάλωτες στο να καταστούν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, βίας και κακοποίησης.

Συχνά η Συνομοσπονδία μας, γίνεται δέκτης ανώνυμων ως επί το πλείστον καταγγελιών για σεξουαλική παρενόχληση, βία και κακοποίηση, βιασμό και εκμετάλλευση των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρίες από μέλη του στενού οικογενειακού ή φιλικού τους περιβάλλοντος ή άλλους πολίτες με τους οποίους έρχονται σε επαφή.

Ιδιαίτερα σοβαρή είναι η κατάσταση σε ιδρυματικές δομές εγκλεισμού όπου διαμένουν και γυναίκες με αναπηρίες (ψυχιατρικές εγκαταστάσεις, στέγες ηλικιωμένων και αναπήρων, σπίτια στην κοινότητα κ.ά.), για τις οποίες υπάρχει πληθώρα καταγγελιών προς τη Συνομοσπονδία καθώς και τις ίδιες τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Διαμένει, μάλιστα, μεγάλος αριθμός νεαρών γυναικών με αναπηρίες σε στέγες για ηλικιωμένους και γηροκομεία, ενώ οι καταγγελίες για τα ιδρύματα όπου φιλοξενούνται γυναίκες με αναπηρίες αφορούν κυρίως βιασμούς, σεξουαλική βία και κακοποίηση από ενοίκους ή ακόμα και από μέλη του προσωπικού των εν λόγω ιδρυμάτων. Σημειώνονται, μάλιστα, και περιστατικά όπου οι αρμόδιες Υπηρεσίες μεταφέρουν νεαρές γυναίκες με αναπηρίες σε ιδρύματα για τα οποία υπάρχουν ήδη σοβαρές καταγγελίες και σε εξέλιξη ποινικές υποθέσεις εναντίον τους για παραβιάσεις των δικαιωμάτων των γυναικών με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων βιασμών και κακοποιήσεων.

Η ΚΥ.ΣΟ.Α. καταβάλλει έντονες προσπάθειες για κινητοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών δράσεων για την πραγμάτωση της ισότητας των φύλων και τη σθεναρή υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρίες στη χώρα μας. Αγωνιζόμαστε για τη διασφάλιση ότι τα ζητήματα που αφορούν αυτή την περιθωριοποιημένη ομάδα σε μια ήδη περιθωριοποιημένη κατηγορία της κοινωνίας, θα τεθούν ψηλά στην ημερήσια διάταξη των προτεραιοτήτων της πολιτείας, ώστε να αναπτυχθούν εθνικές πολιτικές και πλαίσια που θα συμπεριλαμβάνουν τις γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρίες: εκσυγχρονισμό νομοθεσιών και κατάργηση πολιτικών που περιορίζουν το δικαίωμα των γυναικών με αναπηρίες για πλήρη συμμετοχή και ενσωμάτωση σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας όπως για παράδειγμα τον υπολογισμό του επιδόματος τέκνου και μονογονιού για τον καθορισμό του ύψους Δημόσιου Βοηθήματος/Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, για την παροχή υποτροφιών για σπουδές των παιδιών τους στην Κύπρο και το εξωτερικό, κλπ.

Άποψη της ΚΥ.Σ.Ο.Α, ως του δια νόμου θεσμοθετημένου εθνικού Κοινωνικού Εταίρου του Κράτους για τα θέματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες είναι ότι θα πρέπει να ληφθούν από μέρους των αρμόδιων Κρατικών Υπηρεσιών όλα τα κατάλληλα μέτρα για την ενδυνάμωση των γυναικών για πλήρη κοινωνική συμπερίληψη και συμμετοχή στην οικονομική ζωή. Το ζήτημα αυτό είναι μείζονος σημασίας για την ανοικοδόμηση ισχυρών οικονομιών και βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρίες και των οικογενειών τους.

Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται, επίσης, η αναθεώρηση όλων των νομοθεσιών και των πολιτικών που αφορούν τις γυναίκες και τα κορίτσια και την ενσωμάτωση σε αυτές της διάστασης της αναπηρίας σε συνεργασία με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρίες σε όλους τους τομείς της ζωής τους (ίση αναγνώριση ενώπιον του νόμου, πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, ελευθερία από βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ελευθερία από εκμετάλλευση, βία και κακοποίηση).

Χριστάκης Νικολαΐδης
Πρόεδρος
Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων

Λευκωσία, 1^η Δεκεμβρίου, 2020